

Mistrzowie dla Mistrzów: o architekturze odpowiedzialnej za jakość życia

Blisko 80 architektów i projektantów uczestniczyło w gdańskiej odsłonie cyklu „Mistrzowie dla Mistrzów. Architektura rzeźbiona światłem”. Spotkanie poświęcono temu, jak tworzyć budynki odpowiadające na współczesne wyzwania: poprawiające jakość życia, wspierające zdrowie użytkowników, ograniczające wpływ na środowisko oraz harmonijnie wpisujące się w otoczenie.

W centrum dyskusji znalazły się zagadnienia związane z projektowaniem budynków o wysokim komforcie użytkowania oraz świadomym wykorzystaniem zasobów natury jak światła dziennego, świeżego powietrza czy ułożenie terenu.

Architektura zaczyna się od człowieka

Dziś spędzamy nawet 90 procent czasu we wnętrzach budynków. To sprawia, że odpowiedzialność architektów wykracza daleko poza tworzenie estetycznych form. Projektowanie staje się działaniem, które wpływa na zdrowie, samopoczucie, komfort i codzienne doświadczenia ludzi. Przyszłość budownictwa wymaga równoczesnego działania w dwóch obszarach: modernizacji istniejących zasobów oraz tworzenia nowych, trwałych i energooszczędnych budynków. Kluczowe znaczenie ma przy tym myślenie o użytkowniku już od pierwszych etapów procesu projektowego.

Światło jako materiał budujący jakość przestrzeni

Gościem specjalnym wydarzenia była Tjaša Mavrič z renomowanej norweskiej pracowni Reiulf Ramstad Arkitekter. W swoim wystąpieniu architektka pokazała, jak światło dzienne staje się jednym z podstawowych narzędzi kształtowania budynków oraz relacji między architekturą a krajobrazem.

Prezentowane realizacje – od obiektów mieszkaniowych po wielofunkcyjne projekty miejskie – łączyło podejście oparte na czytelnej organizacji przestrzeni, trwałości rozwiązań i odpowiedzialnym doborze materiałów. Ważną rolę odgrywały także elementy umożliwiające maksymalne wykorzystanie naturalnego światła: świetliki, odpowiednio projektowane otwory okienne oraz przemyślane przekroje budynków.

– Budynki okazują szacunek miejscu. A czas i kolejne epoki dowodzą, że są naprawdę zdolne do zmian i pomieszczą różne sposoby użytkowania przestrzeni. Zatem nie są one neutralnymi obiektami. Znaczą znacznie więcej, potrafią odpowiadać na potrzeby człowieka: potrzebę całości, porządku, a także godności i wolności. Dlatego jako architekci, mamy wielką odpowiedzialność, by projektować dla ludzi, naprawiać przyszłość, a jednocześnie mieć codziennie frajdę z tego, co robimy. – podkreślała Tjaša Mavrič.

Podczas spotkania szczególną uwagę poświęcono projektom realizowanym przez pracownię architektoniczną Reiulf Ramstad Arkitekter.

Grand Central Göteborg – nowa brama miasta zbudowana wokół światła i ruchu

Jednym z najbardziej spektakularnych projektów prezentowanych podczas wydarzenia był powstający obecnie Grand Central w Göteborgu. To inwestycja o wyjątkowej skali i znaczeniu, ponieważ dotyczy jednego z najważniejszych punktów komunikacyjnych Szwecji. Projektanci stanęli przed zadaniem znacznie wykraczającym poza stworzenie kolejnego budynku dworcowego. Ich celem było zaprojektowanie nowego symbolu miasta, który połączy historyczne dziedzictwo Göteborga z rozwijającą się współczesną tkanką miejską.

Największym wyzwaniem było wpisanie nowego obiektu w historyczne centrum miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego Dworca Głównego. Budynek powstaje na styku dwóch światów – zabytkowej architektury i nowo projektowanej dzielnicy Region City. Architekci potraktowali historyczną stację jako punkt odniesienia, tworząc obiekt o współczesnym języku architektonicznym, ale zachowujący ponadczasowy charakter i szacunek dla istniejącego kontekstu.

Projekt oparto na bardzo czytelnej organizacji przestrzeni. Architekci postawili sobie ambitny cel: zaprojektować budynek, który prowadzi użytkowników intuicyjnie, bez konieczności korzystania z rozbudowanego systemu oznaczeń. Kluczowym elementem stał się motyw monumentalnego łuku, który wyraźnie wskazuje wejścia i pomaga orientować się w przestrzeni. Dzięki temu architektura sama pełni funkcję przewodnika.

Równie ważnym wyzwaniem było doprowadzenie naturalnego światła do wnętrza wielokondygnacyjnego węzła komunikacyjnego. Rozwiązaniem stał się ogromny świetlik przecinający wszystkie poziomy budynku. Światło wpadające z dachu dociera aż do poziomu gruntu i stref komunikacyjnych, poprawiając orientację oraz komfort użytkowników. To właśnie światło staje się tutaj elementem organizującym przestrzeń i prowadzącym pasażerów przez budynek.

W konstrukcji obiektu wykorzystano betonowe łuki, które przenoszą charakterystyczną formę zewnętrzną do wnętrza budynku. Ich masywność została zrównoważona obecnością drewna oraz naturalnego światła. Dużą uwagę poświęcono również detalom – integracji instalacji technicznych, systemów wentylacyjnych i elementów infrastruktury transportowej w taki sposób, aby nie zakłócały odbioru architektury.

Projekt wyróżnia także odpowiedzialne podejście do materiałów. Zastosowano niskoemisyjny beton, drewno konstrukcyjne oraz cegłę z odzysku, która nadaje budynkowi charakter i jednocześnie ogranicza ślad środowiskowy inwestycji. Grand Central pokazuje, że infrastruktura transportowa może być nie tylko efektywna i funkcjonalna, ale również przyjazna człowiekowi oraz środowisku.

Villa Holmendammen – dom wpisany w krajobraz i codzienne życie mieszkańców

Villa Holmendammen to przykład architektury, która nie dominuje nad otoczeniem, lecz staje się jego naturalną częścią. Dom powstał na niewielkiej działce położonej na zachodnich obrzeżach Oslo, gdzie największym wyzwaniem było wykorzystanie różnic wysokości terenu oraz otwarcie budynku na widok pobliskiego jeziora.

Zamiast niwelować teren, architekci zdecydowali się wykorzystać jego naturalne ukształtowanie. Budynek został umieszczony w niższej części działki, dzięki czemu harmonijnie wpisuje się w krajobraz i nie dominuje nad sąsiednią zabudową. To rozwiązanie pozwoliło

zachować skalę charakterystyczną dla okolicy, a jednocześnie stworzyć wyjątkową relację pomiędzy wnętrzem domu a otaczającą przyrodą.

Forma budynku jest współczesną interpretacją tradycyjnego nordyckiego domu z dachem dwuspadowym. Znana lokalnie typologia została przekształcona w nowoczesną, minimalistyczną bryłę, która zachowuje szacunek dla charakteru miejsca, jednocześnie odpowiadając na współczesne potrzeby mieszkańców.

Najbardziej charakterystycznym elementem domu jest centralna przestrzeń dzienna o wysokości niemal trzech kondygnacji. Jej sercem stało się duże okno dachowe, które sprowadza światło z góry do wnętrza i rozprowadza je po całym domu. Dzięki temu nawet głębokie partie budynku są doskonale doświetlone, a mieszkańcy mogą doświadczać zmieniającego się rytmu dnia i pór roku.

Szczególną uwagę poświęcono projektowaniu okien. Architekci świadomie ograniczyli ich widoczność w elewacjach, integrując ramy z okładziną budynku. Efekt jest na tyle subtelny, że podczas budowy sąsiedzi żartowali, iż dom nie ma okien. W rzeczywistości budynek został starannie otwarty na najatrakcyjniejsze widoki, jednocześnie chroniąc prywatność mieszkańców.

Przykładem takiego podejścia są specjalnie zaprojektowane drewniane lamele osłaniające część przeszkleń od strony drogi. Pozwalają one mieszkańcom obserwować otoczenie, jednocześnie uniemożliwiając zagłębienie do wnętrza. To rozwiązanie pokazuje, jak architektura może równoważyć potrzebę otwartości i prywatności bez rezygnacji z dostępu do światła dziennego.

P77-79 Fagerborg – mieszkalnictwo, które buduje społeczność

Projekt mieszkaniowy P77-79 powstał na trudnej działce położonej na styku trzech ulic i parku w jednej z najbardziej charakterystycznych dzielnic Oslo. Zadaniem architektów było stworzenie nowej zabudowy mieszkaniowej bez utraty lokalnego charakteru miejsca oraz zapewnienie mieszkańcom równorzędnego dostępu do światła dziennego i widoków.

Odpowiedzią stał się kompleks trzech budynków o wysokości od czterech do sześciu kondygnacji, których forma została dostosowana do naturalnego spadku terenu. Zamiast narzucać działce jednorodną geometrię, architekci zaprojektowali tarasowy układ zabudowy podążający za istniejącą topografią.

To rozwiązanie pozwoliło nie tylko harmonijnie wpisać inwestycję w otoczenie, ale również maksymalnie wykorzystać dostęp do światła dziennego. Każda z brył została odpowiednio ukształtowana, aby ograniczyć wzajemne zacienianie mieszkań i zapewnić mieszkańcom atrakcyjne widoki na park oraz miasto.

W projekcie równie ważna jak same budynki okazała się przestrzeń między nimi. Architekci świadomie tworzyli miejsca spotkań i integracji, które wzmacniają lokalną wspólnotę. Na dachach powstały ogrody dostępne dla mieszkańców, a parter wzbogacono o lokalną kawiarnię pełniącą funkcję sąsiedzkiego miejsca spotkań.

P77-79 pokazuje, że współczesne budownictwo mieszkaniowe może odpowiadać nie tylko na potrzeby związane z samym mieszkaniem, ale również wspierać relacje społeczne, tworzyć

poczucie przynależności i budować jakość życia całej okolicy. To przykład architektury, która projektuje nie tylko budynki, lecz także codzienne doświadczenia mieszkańców.

Zdrowe przestrzenie powstają dzięki współpracy

Organizatorem wydarzenia była firma VELUX, która od lat wspiera środowisko architektów w tworzeniu zdrowych i komfortowych przestrzeni do życia, nauki i pracy. Marka konsekwentnie promuje podejście, w którym światło dzienne i świeże powietrze traktowane są jako podstawowe elementy wpływające na dobrostan użytkowników budynków.

Celem cyklu „Mistrzowie dla Mistrzów” jest tworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń oraz dostarczanie praktycznej wiedzy wspierającej projektowanie budynków odpowiadających na współczesne potrzeby społeczne i środowiskowe. To program spotkań skierowany do architektów i projektantów. Inicjatywa koncentruje się na jakości środowiska zbudowanego, roli światła dziennego oraz rozwiązaniach wspierających tworzenie zdrowych, komfortowych i zrównoważonych budynków.

Jak podkreślali uczestnicy spotkania, najlepsze realizacje powstają tam, gdzie spotykają się wizja architekta, potrzeby użytkowników, oczekiwania inwestora i odpowiedzialne rozwiązania technologiczne. To właśnie taka współpraca pozwala tworzyć architekturę, która nie tylko dobrze wygląda, ale przede wszystkim służy ludziom.

Narzędzia wspierające odpowiedzialne projektowanie

W trakcie wydarzenia zaprezentowano również rozwiązania wspierające codzienną pracę architektów, które dostarcza firma VELUX Polska, m.in. biblioteki BIM, narzędzia do analiz światła dziennego i komfortu wizualnego, materiały projektowe oraz konsultacje techniczne. Dzięki nim możliwe jest jeszcze skuteczniejsze projektowanie budynków, które zapewniają dostęp do naturalnego światła i wysoką jakość środowiska wewnętrznego.

Pytania dziennikarzy:

Ewelina Janczylik-Foryś
Managerka ds. komunikacji korporacyjnej
Grupa VELUX i spółki siostrzane
tel.: (+48) 532 566 475
e-mail: ewelina.janczylik-forys@velux.com

Aleksandra Zybała
Managerka ds. komunikacji produktowej
Grupa VELUX i spółki siostrzane
tel.: (+48) 502 410 418
e-mail: aleksandra.zybała@velux.com

Informacje o Grupie VELUX

Okna dachowe VELUX od ponad 80 lat wpuszczają światło dzienne i świeże powietrze do domów na całym świecie, tworząc lepsze warunki do życia. Oferujemy wachlarz produktów obejmujący okna dachowe i świetliki modułowe, rolety dekoracyjne, produkty przeciwsłoneczne i rolety zewnętrzne, a także rozwiązania montażowe i inteligentnego domu. Pomagają one tworzyć jasne, zdrowe i energooszczędne przestrzenie do życia, pracy, nauki i zabawy pod dachem. Działamy globalnie – prowadzimy sprzedaż i produkcję w 37 krajach i zatrudniamy około 11 500 pracowników na całym świecie. Grupa VELUX należy do VKR Holding A/S, którego jedynym właścicielem są

organizacje non-profit (FUNDACJE VELUX) i członkowie rodziny Kann Rasmussen. W 2025 roku Grupa VELUX odnotowała łączny przychód 2,97 miliarda euro, a VKR Holding osiągnęła łączny przychód 4,11 miliarda euro. FUNDACJE VELUX zaś przekazały na cele dobroczynne 306 milionów euro. Aby uzyskać więcej informacji o Grupie VELUX, odwiedź stronę [VELUX](https://www.velux.pl).

Informacja o Grupie VELUX i spółkach siostrzanych w Polsce

Grupa VELUX i spółki siostrzane w Polsce, należące do duńskiego holdingu VKR, są największym producentem i eksporterem okien dachowych w Polsce, a ich poziom obrotów wynosi ponad 2,7 mld zł. Zatrudniają ponad 3300 osób, w tym większość w czterech zakładach zlokalizowanych w Gnieźnie (dwie fabryki), Namysłowie i Wędkowach koło Tczewa oraz Starym Laskowcu. Firma cały czas się rozwija i inwestuje w nowe technologie, dbając jednocześnie o najwyższe standardy jakości, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska. W latach 2022-2023 Grupa VELUX i spółki siostrzane zainwestowały w Polsce około 235 mln zł w modernizację i rozwój fabryk. Grupa VELUX jest obecna w Polsce od 36 lat. Aktywnie uczestniczy w życiu gospodarczym i społecznym kraju, w tym życiu społeczności lokalnych. W Polsce działa Fundacja Villum, będąca częścią fundacji VELUX, która przekazała od 2003 roku ok. 215 mln zł na wsparcie instytucji i organizacji społecznych realizujących projekty zapobiegające wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, a także na działania związane z rozwojem edukacji zawodowej. Podstawą działalności firmy VELUX jest społeczna odpowiedzialność, której koncepcja i obszary działania prezentowane są w regularnie publikowanych raportach ESG. Więcej informacji na www.velux.pl